საუფლო, ღმრთისმშობლისა და წმიდათა დღესასწაულთა სიმბოლური ნიშნები და განმარტება ენციკლოპედიისა[1]

Ჯერ-არს უწყებად, რამეთუ დღესასწაულნი განყოფით არიან დიდად, საშუალად და მცირედად. **Ბიდთა** უკუე დღესასწაულთა ჰრისტესთა, იმრთისმშობელისათა და ჩინამორბედისათა ორთა – შობასა და თავის კვეთასა, და ორთა – თავთა მოციქულთა პეტრესსა და პავლესსა, აქუსთ ნიშნად ჯუარი გარე-მოხაზული: ⊕, რომელთათჳს ღამის-თევა და ყოველი წესი დღესასწაულისა აღესრულების, ვითარცა ტიპიკონი უჩენს.

ᲔᲚᲚᲝ **საშუალთა** დღესასწაულთა წმინდათასა აქუსთ მრჩობლი ნიშანი, ჯუარი ნახევრითგან მოხაზული: ⊕, რომელთათჳს ღამის-თევა აღესრულების და დაერთჳს საგალობელი იმრთისმშობელისა ცისკარსა ზედა ტიპიკონისაებრ.

ᲔᲚᲚᲝ მეორეთა[2], მხოლოდ ჯუარი აქუსთ ✝, რომელთათჳს ღამის-თევა არა იქმნების, მხოლოდ მწუხრსა ზედა: «ნეტარ-არს კაცი» :Ш: ანტიფონი.

[1] ЧШЗНТ, Ѳеодоръ, ԻԿՉԳ(1899). Ղ. 198-200.

[2] ᲒᲒულისხმება საშუალთა მეორე რიგის დღესასწაულები.

«Ოფალო, ღაღად-ვყავსა» ზედა იგალობების მუ-ჴლი :Ꙗ:, ხოლო უკუეთუ ენებოს, იქმნების რვად-ცა, და საკითხავი სამი და სტიქარონი. Ცისკრად „პოლიელეი“, ესე იგი არს *სადიდებელი:* «აქებდით სახელსა უფლისასა», და სახარება; და საგალო-ბელი რვა მუჴლად და Ბიდება Შაღალთაჲ დიდი, და სხვა წესი ტიპიკონისაებრ.

Ჷოლო **მცირედთა** დღესასწაულთა აქუსთ ორი სახეჲ. Სირველსა – სამი წინწილი არა სრულიად შემოზღუდვილი, რომელთა აქუსთ წითლურით: ⰔⰔ. Ბწუხრად – საგალობელი ჩვეულებისაებრ. «Ოფალო, ღაღად-ვყავსა» ზედა – დასდებელი ექუს მუჴლად, ხოლო ცისკრად – საგალობელი ექუს მუჴლად, და Ბიდება Შაღალთაჲ – დიდი, კუალად სხვა წესი ტიპიკონისაებრ.

Ჯომელთა აქუსთ ნიშანი შავით: ⰔⰔ, ამას მხ-ოლოდ «Ოფალო, ღაღად-ვყავსა» ზედა – დასდე-ბელი ექუს მუჴლად, ხოლო ცისკრად – საგალობე-ლი ექუს მუჴლადვე, და წირვასა ზედა – წესისაებრ ტიპიკონისა. Ჷოლო რომელთა არარაჲ აქუსთ ნი-შანი: დასდებელი მწუხრად – სამ მუჴლად, ხოლო საგალობელი ცისკრად – ოთხ მუჴლად.

Ინდიკტიონი, რომელ-არს *Აწყებული,* თქუმულ არს, ვითარმედ Ჰომთა ზეისრისაგან ესევითარისა მიზეზისათჳს განიწესა; რამეთუ ოდეს ყოველსა სოფელსა იპყრობდა, სეკტემბრისა თჳსა პირველი დღე ამისთჳს დასაბამად Ინდიკტიონისა განაწესა და რიცხვი მისი ათხუთმეტსა წელსა აღსრულებად დასდვა, და სამად განყო რიცხვი ესე. Ცა ამათ წელთა შინა ჴელთა მისთა ქუეშე მყოფთაგან, სხვათა და სხვათა ნათესავთა და ერთაგან ხარკსა აღიღებდეს. Ცა პირველსა ხუთეულსა წელთასა **Ზისთრენ** უწოდდეს, რომელ არს *ბრწყინვალე,* რამეთუ მას ჟამსა შინა, ოდეს პირველსა ხუთეულსა წელთასა ხარკსა მისცემდეს, ლამპრებითა განიხარიან და ამას ყოველსა ერნი იგი ყოფდეს.

Სირველსა უკუე რიცხუსა ხუთისა წლისასა სპილენძსა და რკინასა უძღუნიდეს, და მეორესა ხუთეულსა წელსა – ვეცხლსა, ხოლო მესამესა შინა ხუთეულსა წელთასა – ოქროსა. Ცა ამისთჳს ათხუთმეტსა წელსა Ინდიქტიონად იპყრობდეს, და კუალად პირველითგანვე იწყიან და ათხუთმეტად აღასრულიან.

Ჴოლო რიცხუნი ესე წელთანი, ვიდრე დღედმდე Ქესო Ꭲრისტესა, საცნაურ იყო. Ბა წელსა შინა პირველსა დღესა სექკტემბრისა თჳსასა Შეუფე ჩუენი Ꭲრისტე შევიდა ტაძარსა ურიათასა და იკითხვიდა წიგნსა Ესაია წინაწარმეტყველისასა, სადა-იგი წერილ არს ესრეთ, ვითარმედ: «წელი-წადი Ოფლისა შეწყნარებული»(Ეს.61,2), და შემ-დგომი. Ბმისთჳს დღესასწაულობს Ეკლესია პირველსა მას დღესა Ენდიქტიონისასა, რამეთუ ამა დღესა შინა შევიდა Ꭲრისტე ეკლესიასა და გამოუჩნდა მუნ მყოფთა.

Ბა ამასვე დღესა შინა Ეკლესია Ꭲრისტესი მად-ლობასა შესწირავს Იმერთსა ნაყოფთა მიერ მის წლისა მიღებულთათჳს და მომავალთა წელთათჳ-სცა ევედრების, რაჲთა ქუეყანამან გამოსცეს ნაყოფი თჳსი.